

Predsednica SED Helena Rožman, direktorica SEM Bojana Rogelj Škafar in direktor ZRC SAZU Oto Luthar pri podpisovanju pisma o nameri.

Foto: Naško Križnar, SEM, 6. 5. 2010

Nadja Valentinčič Furlan z avtorji filma Aleksandrija, ki odhaja: Ingo Miklavčič-Brezigar, Ivom Saksidom ter Vesno Humar.

Foto: Naško Križnar, SEM, 6. 5. 2010

ČETRTRI DNEVI ETNOGRAFSKEGA FILMA

Letošnji Dnevi etnografskega filma so potekali v začetku maja v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani. To je bila vmesna izdaja, saj Dneve z letom 2011 predstavljamo na prvo polovico marca, ker smo ocenili, da bo taka časovna umestitev privabila več publike. Prvi dan so tri nosilne ustanove, Slovensko etnološko društvo kot glavni organizator ter Slovenski etnografski muzej in Znanstvenoraziskovalni center SAZU kot soorganizatorja, podpisale pismo o nameri, ki zavezuje k še bolj usklajenemu sodelovanju.

Kot je že tradicionalno (po treh ponovitvah navada prerase v tradicijo, kajne?), je bil tudi letos prvi dan strokovno naravnani. Predstavitve raziskovalnega gradiva s komentarjem so unikatna sekcija, ki je drugi festivali ne poznajo. V njej komentiramo posnetke ali raziskovalne izkušnje in metodološka spoznanja ponazarjamo z vizualnimi primeri. Največ pozornosti so letos pritegnile *Vizualne priloge k Registru žive kulturne dediščine*, ki jih je predstavil Naško Križnar kot vodja projekta in urednik spremlja-joče serije predstavitvenih filmov, narejenih za spletni portal. V naslednjih letih želimo tej sekciji poslati še več vetra v jadra s tem, da bomo vanjo vabili tudi tuje vizualne raziskovalce.

Glede filmov smo se letos osredotočili na slovensko produkcijo, mednarodnost pa so zagotovili trije slovaški filmi, ki jih je predstavila Zuzana Beňušková z Inštituta za etnologijo Slovaške akademije znanosti v Bratislavi. Veseli smo bili, da jim je prisostvovala skupina študentk slovaškega jezika s Filozofske fakultete, ki so prevajale slovensko-slovenski (Slovaki imajo enak pridevnik za svoj jezik kot mi) pogovor.

Slovenske filme smo letos zajemali širše kot prejšnja leta: vključili smo dokumentarce, ki se posvečajo etnološkim temam z etnografskemu filmu sorodnimi pristopi, in amaterske filme, ki dokumentirajo etnološke tradicije domačega kraja ali rekonstruirajo tiste iz bližnje preteklosti. Zadnje smo poimenovali Domoznanski filmi.

Letos so študentje prijaviili samo štiri filme, od katerih so trije nastali v produkcijskih okvirih Poletne šole vizualnega v Novi Gorici ali Fakultete za humanistične študije v Kopru, za katerimi strokovno stoji Avdiovizualni laboratorij. Avtorica filma *Britje glist* Nika Jamnikar je povedala, da je bil produkcijski proces tako kompliciran, da jo je odvrnil od nadaljnje aktivnosti na področju etnografskega filma. Seveda si želimo, da tudi na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete vzpostavijo produkcijsko linijo, ki bo študentom olajšala prve izkušnje s filmom. Zaznavamo že tudi prve lastovke: večjo prisotnost študentov in predavateljev ter študentsko snemalno ekipo, ki je samoiniciativno dokumentirala dogajanje na DEF.

Že več let se izkazuje, da so slovenski muzeji zelo aktivni pri proizvodnji različnih tipov etnoloških filmov. V sekciji Muzejski filmi smo videli dva filma, narejena za razstavo (*Ljubenske potice* iz Muzeja novejšje zgodovine Celje in izobraževalni film *Prekrižam, posukam, posukam, prekrižam* iz Mestnega muzeja Idrija), dva kratka vizualna zapisa Gorenjskega muzeja Kranj, ki sta bila po koncu razstave posneta za predvajanje na spletu (*Tkanje žimnatih sit* in *Transport s svitki*), in film, ki bo občasno prikazan ob pletarskih delavnicah v Slovenskem etnografskem muzeju (*Ena košara na dan*). Za muzejski razstavi sta bila posneta tudi dva izdelka, obravnavana v sekciji Raziskovalno gradivo s komentarjem (*Peka velikonočnega kruha bosmana* iz Pokrajinskega muzeja Murska Sobota in mozaični portret *Vesna*, predvajan na interaktivnem ekranu na stalni razstavi v SEM). In navsezadnje, v sekciji dokumentarcev smo videli film *Aleksandrija, ki odhaja*, ki je nastal na pobudo Goriškega muzeja (koprodukcija z Vitelom) za njihovo razstavo o aleksandrinhah. Če govorimo o etnografskih filmih v strogem smislu, osebno menim, da jim je med letošnjimi filmi najbližje film Andreja Dularja *Ena košara na dan*. Organizatorji DEF pojem etnografski

* Nadja Valentinčič Furlan, univ. dipl. etnol. in kult. antropol., anglistka, višja kustodinja, Kustodiat za etnografski film, Slovenski etnografski muzej, 1000 Ljubljana, Metelkova 2, E-Naslov: nadja.valenticic@etno-muzej.si

film uporabljamo kot širok dežnik, ki pokriva množico različnih pristopov, od tistih, ki etnološko znanje zajamejo in prenašajo s čim manj dodanimi plastmi, do tistih, ki uporabljajo več avtorske interpretacije. Ponavadi ti zadnji pritegnejo več publike. Največ obiskovalcev (75) je letos prišlo na predstavitev dokumentarca *Trenutek reke* Anje Medved in Nadje Velušček, skupno pa smo jih na vseh sekcijah našli 282.

Organizatorji Dnevov etnografskega filma verjamemo, da je poleg filmov enako pomemben tudi pogovor o njih, kar nam je letos šlo dobro od rok (ust), saj smo lahko spoznali avtorje (ali

zastopnike) večine od šestindvajsetih izbranih filmov. Kaj je bilo še novega? Logotip festivala, barvna naslovnica Kataloga in spletna stran www.def.si. Na njej najdete arhiv treh prejšnjih festivalov in tudi že vabilo za prijavo na petega, ki bo spet mednarodni v polnem pomenu besede. Na koledarčku si označite dneve od 7. do 11. marca 2011.

NOV KONCEPT POLETNE ŠOLE VIZUALNEGA V NOVI GORICI

Povabilo na Poletno šolo vizualnega (PŠV) 2010 je letos prišlo bolj zgodaj kot prejšnja leta. Letošnji program zahteva namreč daljše priprave. V načrtu imamo **nadaljevalno šolo** metod vizualne etnografije, ki bi se je lahko udeležili tudi slušatelji iz prejšnjih let in s tem poglobili pridobljeno znanje. Zato je letos, v nasprotju s prejšnjimi leti, zaželeno vsaj temeljno (začetniško) znanje dela z videokamero.

Letos bo Poletna šola vizualnega od **3. do 11. julija 2010** in jo, tako kot prejšnje, pripravlja Območna enota JSKD Nova Gorica in Avdiovizualni laboratorij ZRC SAZU.

Novost v primerjavi s prejšnjimi PŠV je v tem, da smo vnaprej izbrali okolje za delovanje šole, in sicer krajevno skupnost **Ozeljan** v Mestni občini Nova Gorica. Mentorji in slušatelji naj bi se že pred začetkom šole seznanjali s krajevnimi značilnostmi. Ozeljan ima odlično spletno stran, ki lahko rabi kot prva orientacija: <http://www.ozeljan.net>. Na podlagi predhodnih informacij ali celo individualnih obiskov bodo imeli slušatelji dovolj časa za izbiro teme in kontaktnih oseb ter za raziskavo in izdelavo scenarijev.

V ta namen bomo konec meseca maja pripravili tudi posebno spoznavno srečanje ali delavnico, na kateri bodo predstavniki Krajevne skupnosti Ozeljan predstavili svoj kraj, mentorji pa na loge PŠV. Po tem sestanku bodo slušatelji lahko začeli izdelovati snemalne načrte in se o njih posvetovati z mentorji. Ko se bomo 3. julija 2010 zbrali v Novi Gorici, bo za nami pomemben del priprav in takoj se bo lahko začela produkcija filmov.

Prednost nove programske zasnove je v tem, da se bodo slušatelji lahko posvečali produkciji filma dalj časa kot doslej in da bodo njihovi izdelki nastajali v tesnejšem sodelovanju s krajski oziroma s protagonisti njihovih filmov.

Posamezne učne sklope bodo vodili:

1. **dr. Naško Križnar**, etnolog in vizualni antropolog v Avdiovizualnem laboratoriju ISN ZRC SAZU. Predaval bo o osnovah vizualne antropologije in etnografskega filma. Vodil bo delavnico za načrtovanje in realizacijo raziskovalnega filma.

2. **Hilde Kristin Kjøs**, fotografinja, vizualna antropologinja in avtorica dokumentarnih filmov. Vodila bo delavnico produkcije in postprodukcije.

3. **Miha Peče**, univ. dipl. umetnostni zgodovinar in sociolog kulture, cineast, sodelavec AVL ISN ZRC bo vodil zaključevanje postprodukcije vizualnih izdelkov Poletne šole.

Slušatelji in mentorji bodo, kot doslej, bivali v Dijaškem domu Nova Gorica, od koder se bodo po zajtrku vozili na delo v Ozeljan (cca. 8 km). Krajevna skupnost Ozeljan je letošnjo Poletno šolo gostoljubno sprejela. Zato si lahko obetamo veliko novih izkušenj zlasti na področju sodelovanja med ustvarjalci filmov in prebivalci Ozeljana. Učenje o pomenu t. i. »participacijske metode« bo tako še pomembnejša točka Poletne šole kot doslej.

DNEVI ETNOGRAFSKEGA FILMA

Ljubljana, 7.–11. marec 2011

Vabilo za prijavo filmov

Mednarodni Dnevi etnografskega filma vabijo k udeležbi vse vrste produkcij vizualne etnografije v najširšem pomenu besede; naj se v festivalskih programih srečajo vizualne podobe različnih kultur in različnih oblik observacijskega filma.

Na festivalu so dobrodošli filmi posamičnih raziskovalcev, raziskovalnih ustanov, muzejev, univerzitetnih oddelkov in neodvisnih filmskih producentov, prav tako tudi študentov.

Festival nima tekmovalnega značaja, ima pa naslednje sekcije: redni program, študentski film in posebni program. Posebnost festivala je sekcija raziskovalnega video-gradiva, ki ga sam raziskovalec ali raziskovalka predstavi z namenom, da sproži razpravo o delu v nastajanju.

Festivalska pravila in prijavnice dobite na naslovu: www.def.si

Prijave in ogledovalne kopije filmov do **1. decembra 2010** pošljite na naslov:

Avdiovizualni laboratorij ZRC SAZU
Novi trg 2, 1000 Ljubljana

* Doc. dr. Naško Križnar, univ. dipl. etnol. in arheol., višji znanstveni sodelavec na Inštitutu za slovensko narodopisje pri ZRC SAZU. 1000 Ljubljana, Novi trg 2, E-naslov: nasko@zrc-sazu.si